

Rekomendacijos dėl skiepijimo nuo COVID-19 2022 m. rudenio – 1-oji redakcija

Vakcinos

Islandijoje **pirminei vakcinacijai** naudojamos keturios vakcinos nuo COVID-19.

1. „Comirnaty WT“ („Pfizer“ / „BioNTech“ vakcina nuo pirminio SARS-CoV-2 viruso)
2. „Spikevax WT“ („Moderna“ vakcina nuo pirminio SARS-CoV-2 viruso)
3. „Jcovden WT“ („Janssen“ vakcina nuo pirminio SARS-CoV-2 viruso)
4. „Nuvaxovid WT“ („Novavax“ vakcina nuo pirminio SARS-CoV-2 viruso)

Visos šios vakcinos iššaukia ir stimuliuoja atsaką į tą patį 2020 m. COVID susirgimų bangas sukėlusio *pirminio* SARS-CoV-2 viruso antigeną, spyglio (S) baltymą. Žyma WT reiškia laukinio tipo (nemutavusį) virusą.

Skiepijimas reikšmingai sumažina riziką stipriai susirgti COVID-19, net ir [atsiradus „Omicron“](#) ir „Omicron“ atmainoms, tačiau ne itin apsaugo nuo infekcijos platinimo tarp paskiepytų asmenų. Su laiku apsauga silpnėja, todėl nustatyta, kad reikia rekomenduoti stiprinamąsias vakcinos dozes praėjus bent 4 mėnesiams po pirminės vakcinacijos.

Skiepijant **stiprinamosiomis dozėmis** rizikos grupėms nepriklausančius asmenis, daugiausiai naudojama vakcina „Comirnaty“; jei yra priežastis jos nenaudoti, galite prašyti kitos panašios vakcinos, kol yra jos atsargų.

Skiepijant stiprinamosiomis dozėmis rizikos grupėms priklausančius asmenis, 2022 m. rudenį bus naudojamos dvi* vakcinos nuo COVID-19.

1. „Comirnaty WT/BA.1“ („Pfizer“ / „BioNTech“ vakcina)
2. „Spikevax 0/O“ (nulis / raidė „O“; „Moderna“ vakcina)

*Trečioji vakcina „Nuvaxovid“ („Novavax“ vakcina) gali būti naudojama stiprinamosioms dozėms asmenims, kuriems netinka iRNR vakcinoms vakcinos, nes jos sudėtyje yra tik pirminio viruso spyglio (S) baltymas.

Abiejų šių vakcinų sudėtyje yra iRNR, kurią mūsų ląstelės atpažįsta ir po to sintetina su 2020 m. susirgimų bangomis susijusio pirminio SARS-CoV-2 viruso spyglio (S) baltymą **bei** SARS-CoV-2 „Omicron“ atmainos BA.1 potipio spyglio (S) baltymą (žyma WT/BA.1 arba 0/O tą ir reiškia). Imuninė sistema reaguoja į šiuos baltymus ir gamina antikūnus prieš du spyglio (S) baltymo tipus. Antikūnus prieš du spyglio (S) baltymo tipus anksčiau paskiepytų WT/BA.1 vakcina asmenų organizmas stimuliuoja geriau, negu asmenų, paskiepytų tik nuo pirminio spyglio (S) baltymo (žr. [Europos Vaistų agentūros](#) naujienų skiltį).

Vakcinos, sukeliančios atsaką į kito tipo spyglio (S) baltymą, ypač „Omicron“ atmainos BA.4/5 potipio, yra kuriamos, tačiau nėra aišku, kada jos pasirodys rinkoje. Kai taip atsiriks, Vyriausiasis epidemiologas pateiks nurodymus dėl jų naudojimo. Išsamiau skaitykite [Pasaulio Sveikatos Organizacijos interneto svetainėje](#).

Šalutinis poveikis, kurį sukelia vakcinos nuo COVID-19, paprastai yra lengvas ir susijęs su imuninės sistemos reakcija į vakcinos antigenus:

1. Lokalizuotas pašalinis poveikis, pavyzdžiui, skausmas, tinimas, paraudimas dūrio vietoje, kuris gali trukti nuo kelių dienų iki savaitės.
2. Pašalinis poveikis, pavyzdžiui, karščiavimas, galvos skausmas, raumenų skausmas ir silpnumas yra gana reti reiškiniai ir paprastai trunka 2–4 dienas (gripą primenantys simptomai).

Priklausomai nuo vakcinos, pašalinis poveikis dažniau gali pasireikšti po pirmosios ar antrosios dozės. Paprastai pašalinis poveikis, išskyrus limfadenopatiją, pasireiškia rečiau ir (ar) švelniau po skiepavimo stiprinamąja doze, negu po pirminės vakcinacijos.

Stiprus pašalinis poveikis pasireiškia retai atskirais atvejais, tačiau apie juos buvo pranešta per pastaruosius 12–18 mėnesių didelių skiepavimo akcijų metu. Žr. [straipsnį apie retą ir \(arba\) sunkų pašalinį vakcinų nuo COVID-19 poveikį](#). Kai kuriais atvejais pašalinis poveikis gali kelti grėsmę gyvybei ir tam tikrų vakcinų naudojimas Islandijoje apribotas dėl tokio galimo pašalinio poveikio.

Alergiški vakcinos sudedamosioms dalims asmenys arba kuriems anksčiau pasireiškė anafilaksija dėl injekcijų arba dėl nežinomų priešasčių, neturėtų būti skiepjami nuo COVID-19, išskyrus alergologo nuožiūra, tokioje aplinkoje, kurioje anafilaksinio šoko gydymas yra lengvai prieinamas.

Vyriausiasis epidemiologas rekomenduoja naudoti vakcinas nuo COVID-19 toliau nustatyta tvarka nuo: **2022 m. rugsėjo 15 d.**: Taip pat žr. [lentele](#).

Pirminis vakcinavimas

1. Vaikai nuo 6 mėnesių iki **4 metų**: skiepyti **nerekomenduojama**.

2. 5–11 metų vaikai

Vakcina: „Comirnaty WT“ 10 mcg/dozė

- **dvi** dozės su mažiausiai 19 dienų pertrauka
 - vaikai, kurių imuninė sistema yra stipriai sutrikusi, **turi gauti papildomą** dozę praėjus 1–3 mėnesiams po 2 dozės – šioms dozėms taip pat reikia naudoti „Comirnaty WT“ vakciną.

3. 12–17 metų vaikai

Vakcina: „Comirnaty WT“ 30 mcg/dozė

„Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]

- **dvi** dozės su mažiausiai 19 dienų pertrauka
 - vaikai, kurių imuninė sistema yra stipriai sutrikusi, **turi gauti papildomą** dozę praėjus 1–3 mėnesiams po 2 dozės – **rekomenduojama WT/BA.1 vakcina**.

4. 18–59 metai:

Vakcina: „Comirnaty WT“ 30 mcg/dozė

„Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]

„Jcovden WT“ arba „Spikevax WT“ 100 mcg/dozė gali būti naudojama pagal duomenis

[lenteleje](#)

- **dvi** dozės, o intervalas tarp jų skiriasi priklausomai nuo vakcinų, bent 3 savaitės
 - asmenys, kurių imuninė sistema yra stipriai sutrikusi, **turi gauti papildomą** dozę praėjus 1–3 mėnesiams po 2 dozės – **rekomenduojama WT/BA.1 vakcina**.

5. 60 metų ir vyresni:

Vakcina: „Comirnaty WT“ 30 mcg/dozė

„Jcovden WT“ arba „Spikevax WT“ 100 mcg/dozė atitinkamiems asmenims pagal duomenis [lenteleje](#)

„Nuvaxovid WT“ galima naudoti, jei reikia, „Jcovden WT“, jei pageidaujama

- **dvi** dozės, o intervalas tarp jų skiriasi priklausomai nuo vakcinų, bent 3 savaitės
 - asmenys, kurių imuninė sistema yra stipriai sutrikusi, **turi gauti papildomą** dozę praėjus 1–3 mėnesiams po 2 dozės – **rekomenduojama WT/BA.1 vakcina**.

Stiprinamosios dozės

1. **11 metų ir jaunesni vaikai:** stiprinamoji vakcinos dozė (angl. „booster) **nerekomenduojama**

2. 12–17 metų vaikai:

Vakcina: „Comirnaty WT“ 30 mcg/dozė
 „Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]

- vaikus **galima skiepyti** stiprinamąja doze praėjus mažiausiai 4 mėnesiams po pirminės vakcinacijos, jei yra reikalas.

3. 18–59 metai:

Vakcina: „Comirnaty WT“ 30 mcg/dozė
 „Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]
 „Spikevax WT“ **50** mcg/dozė atitinkamiems asmenims pagal duomenis [lentelėje](#)

- pirmąją stiprinamąją doze **paprastai** skiepijama praėjus mažiausiai 4 mėnesiams po pirminės vakcinacijos.

Vakcina: „Comirnaty WT/BA.1“ 30 mcg/dozė
 „Spikevax 0/0“ **50** mcg/dozė gali būti skiriama pagal duomenis [lentelėje](#)
 „Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]

- **pirmąją** stiprinamąją doze **rizikos grupės** skiepijamos praėjus mažiausiai 4 mėnesiams po pirminės vakcinacijos
- **antroji** stiprinamoji dozė
 - asmenims, kurių imuninė sistema stipriai nusilpusi, mažiausiai po 4 mėnesių nuo ankstesnės dozės.
 - **sveikatos priežiūros įstaigų bei slaugos namų personalui** mažiausiai po 6 mėnesių nuo ankstesnės stiprinamosios dozės. Kiek įmanoma sumažinus infekcijos riziką tarp personalo, sumažėja infekcijos rizika tarp pacientų bei negalintių dirbti darbuotojų skaičius.
 - kiti šioje amžiaus grupėje **gali** būti skiepijami stiprinamąja doze po 4 mėnesių nuo pirmosios, jei jie nori arba jiems rekomenduoja gydytojas.

4. 60 metų ir vyresni:

Vakcina: „Comirnaty WT/BA.1“ 30 mcg/dozė
 „Spikevax 0/0“ 50 mcg/dozė gali būti skiriama pagal duomenis [lentelėje](#)
 „Nuvaxovid WT“ 5 mcg/dozė [jei tikslinga nenaudoti „Comirnaty“]

- **pirmąją** stiprinamąją doze **paprastai** skiepijama praėjus 3–4 mėnesiams po pirminės vakcinacijos
- **antrąją** stiprinamąją doze **paprastai** skiepijama praėjus mažiausiai 4 mėnesiams po ankstesnės dozės.

Vakcinų nuo COVID prieinamumas

Sveikatos apsaugos ministerija Islandijos vardu sudaro sutartis dėl vakcinų nuo COVID įsigijimo, pagal bendruosius Europos šalių (ELPA ir Europos Sąjungos šalių) pirkimus. Pagal sutartis įsigijamos vakcinos yra nemokamos. Vakcinos nuo COVID-19 nėra parduodamos.

Skiepijimo nuo COVID registravimas

Pagal Reglamentą dėl skiepijimo [Nr. 221/2001](#), Islandijoje atlikti skiepijimai registruojami Vyriausiojo epidemiologo skiepijimo duomenų bazėje. Islandijoje sukurta speciali COVID skiepijimo informavimo

bei registravimo sistema ir joje užregistruoti duomenys perduodami į Vyriausiojo epidemiologo duomenų bazę. Skiepijimas užsienyje Islandijoje neregistruotomis vakcinomis turi būti užregistruotas sveikatos įrašų sistemoje „Saga“, kad informacija galėtų būti įtraukta į skiepijimo duomenų bazę.

Skiepijimo nuo COVID pažymėjimas

Islandija yra bendro Europos šalių projekto dėl sertifikatų, susijusių su COVID-19 infekcijomis ir skiepais, narė. Sertifikatai su QR kodais yra prieinami „Heilsuvera“ asmenims, kurie turi elektroninį ID. Neturintys elektroninio ID asmenys gali gauti sertifikatą elektroniniu paštu iš sveikatos priežiūros paslaugų teikėjo, kuris atliko skiepijimą Islandijoje. Sertifikatas galioja 9 mėnesius nuo pirminės vakcinacijos, tačiau nėra apibrėžto galiojimo laiko po pirmosios stiprinamosios dozės. Europos reglamentas dėl pažymėjimų galioja iki 2023 m. birželio 30 d.